

praktijkaart ZMBR: ulcus cruris

versie 2025 | gebaseerd op de richtlijn veneuze pathologie (2014) door de Nederlandse Vereniging van Dermatologie en Venereologie (NVDV) en Nederlandse Vereniging voor Heelkunde (NVvH)

De patiënt komt met (een verdenking op) een ulcus cruris. Dat is een open been = een defect van de huid van het onderbeen tot in de subcutis of dieper met geringe genezingstendens.

aandacht voor

anamnese

- duur en beloop
- eerder doorgemaakte ulcus cruris
- trombose, tromboflebitis, varices, claudicatio-klachten, lymfoedeem, ingrepen aan vaatstelsel in benen en/of bekken
- immobiliteit, langdurig staan, roken, overgewicht, voedingstoestand en medicatie
- diabetes mellitus, hartfalen, hypertensie, paresten
- betekenis in het dagelijkse leven voor de patiënt en/of zijn omgeving
- gebruik de CEAP-classificatie

onderzoek

- aspecten van de huid, wond en wond(omgeving)
- huidtemperatuur
- arteriële pulsaties (femoralis, dorsalis pedis en tibialis posterior)
- enkel-armindex en veneuze duplex

kenmerken

ulcus door veneus vaatlijden

- enkel-armindex 0.8-1.3
- putjes oedeem
- varices
- wond vaak binnenzijde enkel
- grillige wondranden
- lokale verkleuringen (bruin en blauw) + huidverharding
- paars-rode vaatjes
- geur
- zwaar vermoeid gevoel bij stilstaan, bij lopen neemt dit af
- jeuk
- nachtelijke pijn, kramp
- hyperpigmentatie
- atrofie blanche
- eczeem

ulcus door arterieel vaatlijden

- enkel-armindex < 0.5
- meestal geen oedeem
- wond vaak buitenzijde enkel, scheenbeen, voorvoet
- en/of tenen
- meestal scherpe wondranden
- wondbodem vaak zwart
- etalagebenen (claudicatio intermittens)
- pijn vaak 's nachts, vermindert door been laten hangen
- koude, blauw/witte voet
- weinig beharing
- perifere pulsaties zwak tot afwezig

aanbeveling behandeling

bij ulcus door veneus vaatlijden

- wondbedpreparatie, raadpleeg praktijkkaart wondbehandeling op zorgnetwerkmmb.nl
- compressietherapie (zie praktijkkaart compressie)
 - (niet)klevende korte rek (mobiele patiënten)
 - lange rek (immobiele patiënten)
 - meerlaags compressiesysteem (mobiele + immobiele patiënten)
 - dubbellaagse compressiekous
- medische en chirurgische behandeling
- overig: voorlichting (oorzaak, behandeling, beweging, schoeisel, nagel, huidverzorging, voeding) en geef de betreffende patiëntenfolder

bij ulcus door arterieel vaatlijden

- doorverwijzen naar specialist ((vaat)chirurg)
- overleg met hoofdbehandelaar compressie als er oedeem is

bij ulcus door gecombineerd vaatlijden

- doorverwijzen naar specialist, vooral bij rustpijn
- overleg met hoofdbehandelaar compressie

bij overige aandoeningen

- behandel onderliggend lijden (zoals maligniteit of diabetes)
- compressie om oedeem terug te dringen
- behandel overige huidaandoeningen, zoals eczeem

resultaten

ulcus is genezen

- nabehandeling met therapeutische elastische kous of juxta lite
- advies over dragen kousen, mobiliteit, stoten en huidverzorging
- eventueel een operatieve interventie door een (vaat)chirurg ter preventie

redenen voor verwijzing

- allergische reactie op (deel van) de behandeling
- niet in staat compressie vol te houden
- onbehandelbare pijn
- geen afname grootte na 6 weken
- na 6 maanden nog aanwezig
- frequent recidiveren

geen genezingstendens binnen 6 weken

- evaluatie van behandeling en diagnose
- verwijzen naar vaatchirurg of dermatoloog voor verder onderzoek en behandelbeleid